

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СЦЕНІЧНА ПІДГОТОВКА»**

«Академічний спів»

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

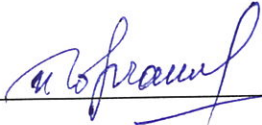
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

Розробник: викладач Циклової комісії «Академічний спів» С.В. Сошнева

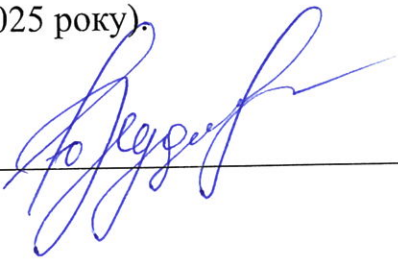
Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Сценічна підготовка» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі базової середньої освіти/повної загальної середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОПП Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Сценічна підготовка» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

Голова ради Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни «Сценічна підготовка» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Академічний спів» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «25» серпня 2025 року).

Голова циклової комісії
«Академічний спів» Юлія ХУДІЄНКО

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 7	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Вибіркова
Загальна кількість годин – 210	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 3-4/2-3
Тижневих годин: аудиторних – 2, 1 (7 семестр/6 семестр) самостійної роботи – 2	освітньо-професійна програма - «Музичне мистецтво»	Семестр – 5-7/3-6
Вид контролю – екзамен	Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Аудиторні заняття – 93 години Самостійна робота – 117 годин

Анотація навчальної дисципліни

Вибіркова навчальна дисципліна «Сценічна підготовка» є необхідним компонентом циклу гуманітарної підготовки. Актуальність курсу визначається необхідністю закріплення та поглиблення отриманих практичних акторських знань та навичок, підготовки до екзамену з дисципліни «Сценічна підготовка», а також формування уявлень про основні поняття та розділи курсу, навичок розумової праці та самостійності у пошуку та придбанні нових знань з музичного мистецтва, з метою надання їм допомоги у самостійному вивченні тем навчального курсу.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1 Мета- формування акторських навичок у здобувачів фахової передвищої освіти в театральному просторі, завдяки передачі професійного досвіду викладачем дисципліни «Сценічна підготовка».

2.2 Завдання:

- орієнтуватися у загальних та спеціалізованих поняттях сценічної підготовки;
- оволодіння основами артистизму, сценічного руху, пластично-хореографічними навичками;

- тренування постави корпусу, рук, ніг, голови;
- формування навичок координації;
- виховання сценічної впевненості, яка відображається у внутрішньому стані артиста та зовнішніх рухах;
- вивчення основних правил у виконанні дуетних, ансамблевих вправах;
- формування акторського розуміння доцільності використання визначених сценічних дій;
- охоплення базису загальних відомостей щодо артикуляційних та фонетичних особливостей української, італійської, німецької, французької, англійської;
- виховання навички мобільно орієнтуватися у сценічному часі та просторі.

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності:

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 6 Здатність передавати знання, застосовувати професійні та педагогічні методи, підходи, технології, знання вікової психології в умовах роботи з аматорським колективом та/або в педагогічній діяльності на рівні початкової мистецької освіти (відповідно до освітньо-професійної програми).

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9 Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої /педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

2.4.Програмні результати навчання:

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 10 Володіти методикою роботи з учнем, учнівським та/або аматорським колективом з урахуванням вікових особливостей учасників (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 11 Підбирати навчальний/виконавський репертуар з урахуванням музичних здібностей та/або цілей навчання здобувачів початкової мистецької освіти та/або рівня аматорського колективу (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 14 Розробляти та документувати навчально-методичні/творчі матеріали, вести документацію, пов'язану з виконанням професійних обов'язків (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1

Тема 1. Вступ. Дикція та орфоепія. Будова мовного апарату. Гігієна голосу. Профілактика професійних захворювань.

Практичні заняття.

Тема 2. Монолог. Внутрішній і спрямований монолог. Мовна характеристика героя. Час написання твору. Конфлікт, словесна дія, підтекст.

Практичні заняття.

Тема 3. Робота над мовно-руховою координацією (загальна координація в часі, просторі, ритмічному малюнку, характері, звучанні мови; створення комбінації).

Практичні заняття.

Тема 4. Робота з партнером; тренінг взаємодії (абстрактний тілесно-тактильний контакт).

Практичні заняття.

Тема 5. Робота над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний вираз музики тілом, абстрактна-асоціативне мислення).

Практичні заняття.

Тема 6. Підготовка до вокально-рухової координації (поетапне створення складної смислової комбінації).

Практичні заняття.

Тема 7. Виконання вокально-рухової координації (з'єднання точного виконання техніки рухів із змістом та акторським виконанням).

Практичні заняття.

Тема 8. Особливості стильової поведінки та етикет.

Норми поведінки, прийняті у світському західно-європейському та вітчизняному суспільстві в різні історичні епохи (Іспанія 17 століття, Франція 18 століття, Україна та інші слов'янські народи 16-21 століття).

Робота над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний рухливо-пластичний вираз музики, абстрактна-асоціативне мислення).						
<i>Разом за темою 5</i>	21	9				12
Тема 6.						
Підготовка до вокально-рухової координації (поетапне створення складної смислової комбінації).						
<i>Разом за темою 6</i>	21	9				12
Тема 7.						
Виконання вокально-рухової координації (з'єднання точного виконання техніки рухів із змістом та акторським виконанням).						
<i>Разом за темою 7</i>	21	9				12
Тема 8.						
Особливості стильової поведінки та етикет, прийняті у світському західно-європейському та вітчизняному суспільстві в різні історичні епохи (Іспанія 17 століття, Франція 18 століття, Україна та інші слов'янські народи 16-21 століття).						
<i>Разом за темою 8</i>	21	9				12
Тема 9.						
Робота над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний рухливо-пластичний вираз музики, абстрактна-асоціативне мислення).						
<i>Разом за темою 9</i>	21	9				12
Тема 10.						
Стиль автора в роботі над уривками з оперно-опереткових творів.						
<i>Разом за темою 10</i>	21	12				9
Усього годин	210	93				117

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Опорне дихання. Вправи.	12
2	Тема 2. Продовження тренінгу, спрямованого на укріплення м'язів дихальної опори та мовного апарату.	12
3	Тема 3. Техніка вокального мовлення. Вправи на силу та мобільність голосу.	12
4	Тема 4. Монолог. Внутрішній і спрямований монолог. Мовна характеристика героя . Час написання твору. Конфлікт, словесна дія, підтекст.	12
5	Тема 5. Робота з предметами в процесі руху (своєчасність, точність та спритність у взаємодії).	12
6	Тема 6. Робота з партнером; тренінг взаємодії (абстрактний тілесно-тактильний контакт).	12
7	Тема 7. Етюди (невеликі ескізи) на основі стильової поведінки (парні та масові).	12
8	Тема 8. Особливості створення сценічного образу.	12
9	Тема 9. Позасценічне життя образу.	12
10	Тема 10. Особливості пластики образу.	9
	Всього за навчальним планом	117

**9. Індивідуальні завдання
навчальним планом не передбачені.**

10. Методи та технології навчання

- спонукально-мотиваційний;
- інформаційний;
- творчо-рефлексивний.

Технології передбачають: оновлення змісту вокальних дисциплін; використання інтерактивних форм та методів формування сценічно-образної культури вокалістів за наступних педагогічних умов (посилення

гуманістичної функції змісту сценічної підготовки на основі реалізації ціннісних смислів музичного мистецтва; включення в процес вокальної підготовки інтерактивних методів з метою активізації творчого потенціалу майбутнього артиста-вокаліста; стимулювання творчої самореалізації майбутніх артистів-вокалістів у соціокультурній вокальній діяльності).

11. Методи та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни «Сценічна підготовка» передбачені поточний та підсумковий контроль. Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: тестування, академічні есе, виступи.

Поточний контроль здійснюється для перевірки рівня засвоєння тем курсу згідно з тематичним планом у формі виконання сценічних вправ.

Семестровий (підсумковий) контроль визначає якість виконаної здобувачем навчальної роботи у певному семестрі та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану самостійну роботу, прослуховування виконання програми, співбесіду. По закінченні вивчення дисципліни (5-7 семестри) здобувач освіти складає екзамен. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності.

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

Може пов'язати теоретичні та практичні сторони дисципліни, показує знання матеріалу з питання, обґрунтовує наукові поняття, вільно володіє навичками виконання практичних завдань на інструменті, виявляє вміння самостійно узагальнювати матеріал, не допускає помилки в музичних диктантах будь-якої складності (в тому числі тембрових), слуховому аналізі, інтонаційних вправах; досконало виконує практичну роботу над музично-пластичною імпровізацією (спонтанний вираз музики тілом, абстрактна-асоціативне мислення тілом);

Оцінка «В» («дуже добре»):

1) високий рівень сценічної майстерності з наявністю несуттєвих неточностей;

2) демонстрація якісного усвідомлення драматичної складової виконуваних сценічних творів;

3) інтонаційно чисте та ритмічно правильне виконання.

Оцінка «С» («добре»):

1) класичне та шкільне виконання програми без творчої складової;

2) окремі неточності при виконанні сценічних творів (етюдів, дуетів, тріо).

Оцінка «D» («задовільно»):

1) наявність суттєвих технічних помилок під час виконання, таких як:

- ритмічні неточності;
- приблизність сценічної акторської інтонації;
- позиційна сценічна акторська нечіткість;
- декламаційні сценічні акторські помилки;
- відсутність декламаційної опори та резонатора;
- не впевнена та не яскрава акторська сценічна фонація;
- неякісно виконані або відсутні драматургійні ресурси твору;

2) недостатньо змістовне та емоційно не виразне виконання.

Оцінка «E» («достатньо»):

1) наявні загальні недоліки співацького звуку, серед яких:

- сценічна акторська гугнявість
- сценічний акторський горловий мовленнєвий призвук
- сценічна акторська сиплуватість;
- не може орієнтуватися у загальних та спеціалізованих проявах сценічної підготовки; бути емоційно гнучкими, рухомими та координованими; володіти постановою корпусу, рук, ніг, голови

2) вкрай невисока якість володіння голосовим апаратом та апаратом дихання;

3) відсутність чистого інтонування та чіткої артикуляції;

4) виконання повної або часткової більшості програми.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

1) незнання більшої частини виконуваної програми; не може орієнтуватися у загальних та спеціалізованих проявах сценічної підготовки; бути гнучкими, рухомими та координованими; володіти постановою корпусу, рук, ніг, голови

2) низька якість сценічного акторського інтонування;

3) відсутність музичності та відображення художньо-стилістичної складової твору

4) Переривання виконання програми більше трьох(3) разів.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

1) відсутність будь-якої сценічної акторської підготовки;

2) ознайомлення з програмними творами на первинному рівні;

3) наявність яскраво виражених загальних недоліків мовленнєвої майстерності .

12. Методичне забезпечення

1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
2. Друковані та електронні матеріали.
3. Архівні та бібліотечні каталоги.
4. Тексти архівних документів.

13. Рекомендована література

Основна

1. Біленька А. М. Еволюція сценічного слова в українському театрі та кінематографі: історико-культурний контекст (XX – перша чверть XXI ст.) – Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 034 Культурологія. Харківська державна академія культури, Харків, 2023.

2. Дадукевич О. В., Цивата Ю. В. Інтонація як засіб логіко-емоційної виразності в словесній дії професійного актора // Вісник Нац. академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2022. № 4. С. 161–166.

3. Г.О., Лимар Л.Д. Основи акторської майстерності в екранній творчості: тексти лекцій [науковий редактор доктор наук із соціальних комунікацій Гоян В.В.]. – Київ, Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. – 108 с.

4. Клековкін О. Ю. Театральна культура України : Сценарії. Ролі. Статуси. Київ : Арт Економі, 2020. 232 с.

5. Курбас Л. Філософія театру ; упорядн. М. Лабінський ; післямови М. Москаленко, Д. Лабінська ; ред. М. Москаленко. Харків-Київ : Видавець Олександр Савчук ; Видавництво «Основи», 2022. 920 с.

6. Натанчук Л. Основи акторської майстерності та грим : методичні рекомендації для здобувачів освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво. Луцьк, 2022. 24 с.

7. Салата О. Український театр в умовах німецької окупації 1941- 1942 рр. // Наукові зошити історичного факультету Львівського університету. 2022. Вип. 23. С. 83–92.

8. Турчина М. О. Архетип трікстера та його інтерпретація в українській музичній культурі кінця XX ст. – початку XXI ст. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата культурології) за спеціальністю 034 – культурологія (03 «Гуманітарні науки»). Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2023. 200 с.

Додаткова

1. Антонюк В. Г. Школа сольного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського / В. Г. Антонюк //Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К.: Музична Україна. – 2004.
2. Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація “Спів” //Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К. : Музична Україна. – 2004.
3. Волошин П.М. Вокально-виконавська манера, як творчий чинник сучасного вокального мистецтва. *Věda a perspektivy*. 2022. № 2(9). [https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-2\(9\)-132-141](https://doi.org/10.52058/2695-1584-2022-2(9)-132-141).
4. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001.
5. Іригіна С.О. Сценічна культура студента-вокаліста як феномен фахової компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 197. С. 91–96. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-197-91-96>.
- 6.Овчинникова А. П. Сценічна мова: традиції і перспективи // *Культура України. Мистецтвознавство*. Харків, 2001. Вип.8. С. 64-70. 145.
- 7.Овчинникова А. П. Виразальні засоби мовного дискурсу у мета-художньому контексті : автореф. дис... д-ра мистецтвознав. : 17.00.01 – історія теорії культури; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2002. 32 с
- 8.Сухолова М.А. Основні чинники впливу на сценічний імідж викладача вокалу в сучасних умовах. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020.
9. Яник О.А. Типова навчальна програма з навчальної дисципліни «Основи сценічного руху» середнього (базового) підрівня початкової мистецької освіти з театрального мистецтва початкового професійного спрямування, клас драматичного театру, клас музичного театру (мюзиклу). Київ, 2022, 18 с.
10. Швачко Т. О. Євгенія Мірошніченко / Швачко Т. О. – К. :Музична Україна, 2011.

14. Інформаційні ресурси

1. <https://cutt.ly/UDR6PsB>.
2. <https://cutt.ly/iDnHbkh>
3. <http://old.dailyviv.com/3D/loda/>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=pYxdUjR6v3E>
5. https://www.youtube.com/watch?v=T8Tdhh-1_3k
6. <https://www.youtube.com/watch?v=fHOoOOQgJBWc>
7. <https://www.libok.net/razdel/26/iskusstvo>